

Examenverslag van bedrijfseconomie havo, eerste tijdvak (2024)

Beste leerling,

In dit examenverslag voor leerlingen proberen we een zo goed mogelijk antwoord te geven op de volgende vraag:

In hoeverre was het examen te maken met behulp van de op de cursus behandelde kennis & vaardigheden?

Om een zo duidelijk mogelijk verslag te maken, hebben we de vragen onderverdeeld in 4 categorieën.

- I. Algemene (niet-vakgerelateerde) kennis & vaardigheden
- II. Alleen-kennis/aanpak-uit-de-cursus-vraag
- III. Een-stapje-extra-vraag
- IV. Niet voorgekomen in de cursus

De eerste categorie doet een beroep op algemene basisvaardigheden, welke we bekend veronderstellen. Categorie II en III zijn vragen die op te lossen zijn met de kennis en vaardigheden die je op de cursus geleerd hebt. De laatste categorie vragen is op de cursus niet aan bod gekomen. In *bijlage 1*, achteraan dit document, vind je een nadere toelichting van deze categorieën.

Het is belangrijk om te beseffen dat deze categorieën niets zeggen over de moeilijkheidsgraad van een vraag. Een vraag die rechtstreeks op te lossen valt met kennis en vaardigheden uit de cursus (categorie II) kan best een pittigere opgave zijn dan een vraag die niet is voorgekomen tijdens de cursus (categorie IV).

Mocht je vragen of opmerkingen hebben naar aanleiding van dit examenverslag, dan horen we dit uiteraard heel graag! Je mag ons hier altijd over mailen op info@sslleiden.nl.

Met vriendelijke groet,

Hans Huibregtse

opgave	vraag	aantal punten	categorie vraag	toelichting categorie keuze:
1	1	2	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? In het onderdeel 'Spaarvormen' van de uitleg 'Sparen' zijn de verschillen tussen verplicht en vrijwillig sparen en tussen vrij opneembare en niet vrij opneembare spaarrekeningen besproken. We hebben daar besproken dat de vrij opneembare en de niet vrij opneembare spaarrekeningen vormen zijn van vrijwillig sparen. Met deze kennis kon je de vraag beantwoorden.
	2	2	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? Voor deze vraag kon je de formule en het stappenplan gebruiken voor het berekenen van de eindwaarde, zoals besproken in het onderdeel 'Samengestelde interest' van de uitleg 'Sparen'. Het berekenen van de eindwaarde met meerdere stortingen heb je ook tijdens de cursus kunnen oefenen, bijvoorbeeld bij opgave 99.
	3	1	IV	Niet voorgekomen op de cursus: Het begrip 'beleggingsfonds' is niet besproken in de cursus, omdat het grotebakstof is.
	4	2	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? In het onderdeel 'Begrippen' van de uitleg 'Aandelen & obligaties' is besproken dat het dividend van aandelen afhangt van de winst, terwijl de rente bij obligaties vaststaat. In de begrippenlijst staat dat obligaties een lager koersrisico hebben dan aandelen. Met deze kennis kon je twee punten verdienen bij deze vraag.
		1	IV	Niet voorgekomen op de cursus: De overige redenen waarom obligaties minder risicovol zijn dan aandelen zijn niet besproken in de cursus, omdat het grotebakstof is.
2	5	2	IV	Niet voorgekomen op de cursus: De maatschappelijke behoeften waarin een organisatie voorziet zijn niet behandeld in de cursus, omdat het grotebakstof is.
	6	1	I	Welke algemene kennis & vaardigheden kon je gebruiken? Na een aanvulling op het correctievoorschrift, krijgt iedereen bij deze vraag alle scorepunten toegekend.
	7	2	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? In het onderdeel 'Soorten kengetallen' van de uitleg 'Balans & beoordelen' zijn de verschillende kengetallen besproken en wat deze waardes betekenen voor het bedrijf. In de uitleg is besproken dat een lage liquiditeit betekent dat een bedrijf geen goede mogelijkheid heeft om op korte termijn haar kortlopende schulden kan aflossen en dat dit zorgt voor een hoog faillissementsrisico. Met deze kennis kon je deze vraag beantwoorden.
	8	2	I	Welke algemene kennis & vaardigheden kon je gebruiken? Bij deze vraag kon je gebruik maken van je algemene lees- en rekenvaardigheden. Het kon hierbij helpen om het einddoel in de vraag te markeren, en alle woorden 'per' (kWh, m ³ , jaar etc.) te markeren, zoals besproken in 'Stappenplan examensom'.

	9	3	I	Welke algemene kennis & vaardigheden kon je gebruiken? Bij deze vraag kon je gebruik maken van je algemene lees- en rekenvaardigheden. Het kon hierbij helpen om het einddoel in de vraag te markeren, zoals besproken in 'Stappenplan examensom'. Door op zoek te gaan in de tekst wat er in oktober wordt ingekocht, kon je erachter komen dat in oktober de voorraad voor november wordt ingekocht. Om vervolgens de juiste getallen uit de tabellen te vinden, kon het helpen om de woorden 'per' (maand, kWh, m3 etc.) te markeren, zoals besproken in 'Stappenplan examensom'. Ook kon het helpen om het woord 'cumulatief' op te zoeken in je woordenboek.
	10	1	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? In het onderdeel 'Balansmutaties' van de uitleg 'Financiële verslaggeving' is de formule besproken waarmee je de balanspost 'liquide middelen' aan het einde van de periode kan berekenen. Deze formule kon je gebruiken voor het beantwoorden van deze vraag.
	11	1	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? Op het formuleblad dat je tijdens de cursus hebt gekregen staat de formule van de 'current ratio' gegeven. Door deze formule in te vullen, kon je het eerste punt van deze vraag verdienen. Tijdens de cursus heb je ook kunnen oefenen met het berekenen van kengetallen, bijvoorbeeld bij opgave 12.
		1	I	Welke algemene kennis & vaardigheden kon je gebruiken? Om het tweede punt te verdienen voor deze vraag, kon je de gevonden waarde van de 'current ratio' vergelijken met de eis van de toezichhouder. In de uitleg 'Stappenplan examensom' is besproken dat het bij een conclusie eerst nodig is om de getallen met elkaar te vergelijken, voordat je een conclusie geeft.
	12	2	I	Welke algemene kennis & vaardigheden kon je gebruiken? Bij deze vraag kon je gebruik maken van je algemene leesvaardigheden. Het kon hierbij helpen om het einddoel in de vraag te markeren, en op zoek te gaan in de bron naar informatie die gaat over de klanten met een vast contract en de uitgaven van het bedrijf. De informatie die je uit de tekst kon halen was dat de prijs die klanten met een vast contract betalen wordt vastgesteld op 1 januari. Hierdoor kan het bedrag niet worden aangepast als de inkooprijzen stijgen.
	13	3	IV	Niet voorgekomen op de cursus: De gevolgen van faillissement voor stakeholders is niet besproken in de cursus, omdat het grotebakstof is.
3	14	1	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? In het onderdeel 'Marketinginstrumenten' van de uitleg 'Ondernemen & marketing' is bij het begrip 'penetratieprijspolitiek' besproken dat bedrijven door een lage prijs een groot marktaandeel willen krijgen. Met deze kennis kon je één punt verdienen bij deze vraag.
		1	I	Welke algemene kennis & vaardigheden kon je gebruiken? Om het tweede punt te verdienen voor deze vraag, kon je zelf nog een mogelijk doel bedenken van het bedrijf op basis van je algemene kennis.
	15	1	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? In het onderdeel 'Break-even' van de uitleg 'Resultaat' is besproken dat constante kosten niet veranderen als de afzet verandert. Met deze kennis kon je deze vraag beantwoorden.
	16	1	III	Wat was/waren de extra denkstap(pen)? In het onderdeel 'Break-even' van de uitleg 'Resultaat' is de formule voor het berekenen van de 'dekkingsbijdrage' besproken. Door deze formule in te vullen zoals we ook hebben gedaan in het voorbeeld, kon je deze vraag beantwoorden. De extra denkstap die je hier kon zetten, is dat de bezorgservice ook onderdeel is van de verkoopprijs, omdat ze onderdeel zijn van de opbrengsten van het bedrijf.

	17	2	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? In het onderdeel 'Break-even' van de uitleg 'Resultaat' is de formule voor het berekenen van de 'break-even afzet' besproken. Voor het invullen van de formule, kon je eerst de totale constante kosten berekenen. Bij deze opgave kon het ook helpen om de periodes en 'per maand' te markeren, zoals besproken in de examentip bij het onderdeel 'Break-even'. Het berekenen van de constante kosten en het berekenen van de 'break-even afzet' heb je kunnen oefenen in de cursus, bijvoorbeeld bij opgave 58.
	18	1	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? In het onderdeel 'Winst' van de uitleg 'Resultaat' is besproken dat het resultaat kan worden berekend door omzet - kosten. In het onderdeel 'Break-even' van 'Resultaat' is besproken dat de 'dekkingsbijdrage' gelijk is aan de verkoopprijs - variabele kosten per product. Om het resultaat te berekenen, kon je de constante kosten van de totale dekkingsbijdrage afhalen. Je kon het resultaat ook berekenen door eerst de totale opbrengsten te berekenen, en daar de constante en variabele kosten vanaf te halen.
	4	19	4	II
	20	2	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? In het onderdeel 'Balansmutaties' van de uitleg 'Financiële verslaggeving' is de formule besproken waarmee je de 'vaste activa' aan einde van de periode kan berekenen. Door deze formule in te vullen, kon je de eerste punt scoren. Om de tweede punt te verdienen, kon je de nieuwe schuldrest berekenen aan de hand van het stappenplan dat is besproken bij het onderdeel 'Annuïteiten' van de uitleg 'Lenen'.
	21	1	III	Wat was/waren de extra denkstap(pen)? In de uitleg 'Balans' is besproken welke posten er voorkomen op de balans. De extra denkstap die je hier kon zetten, was dat er een post verandert die te maken heeft met de btw die is betaald bij de investering.
	5	22	1	I
	23	1	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? In het onderdeel 'Werknemers' van de uitleg 'Personeelsbeleid' is besproken dat de Arbowet een wet is voor veilige werkomstandigheden. Met deze kennis kon je de vraag beantwoorden.
	24	1	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? In het onderdeel 'Werknemers' van de uitleg 'Personeelsbeleid' zijn de vier rechten van de 'ondernemingsraad' besproken. Met deze kennis kon je deze vraag beantwoorden.
	25	4	I	Welke algemene kennis & vaardigheden kon je gebruiken? Bij deze vraag kon je gebruikmaken van je algemene lees- en rekenvaardigheden. Voor het eerste punt kon je het brutoloon omrekenen waar Evy naar verhouding recht op heeft omdat ze een deeltijdbaan heeft. Dit heb je ook kunnen oefenen tijdens de cursus, bijvoorbeeld bij opgave 6. Voor de overige punten kon het helpen om de maanden en periodes te markeren, zoals besproken in 'Stappenplan examensom!'.
	26	1	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? De verschillen tussen werken in loondienst en als zzp'er zijn besproken bij het onderdeel 'contract' van de uitleg 'Personeelsbeleid'. Daar is besproken dat je als zzp'er geen arbeidsovereenkomst hebt en flexibel inzetbaar bent, waardoor je zelf kan bepalen wanneer je wilt werken. Met deze kennis kon je deze vraag beantwoorden.

	27	2	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? De verschillen tussen werken in loondienst en als zzp'er zijn besproken bij het onderdeel 'contract' van de uitleg 'Personeelsbeleid'. Daar is besproken dat zzp'ers geen arbeidsovereenkomst hebben, en niet worden doorbetaald bij ziekte. Met deze kennis kon je deze vraag beantwoorden.
6	28	1	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? In het onderdeel 'Marketinginstrumenten' van de uitleg 'Ondernemen & marketing' zijn de voor- en nadelen van sponsoring besproken. Met deze kennis kon je deze vraag beantwoorden.
	29	2	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? In het onderdeel 'Marketinginstrumenten' van de uitleg 'Ondernemen & marketing' zijn de 4 P's besproken en hoe je herkennen in de tekst om welke P het gaat. Met deze kennis kon je deze vraag beantwoorden.
	30	2	II	Welke stof uit de cursus kon je gebruiken? In het onderdeel 'Marketinginstrumenten' van de uitleg 'Ondernemen & marketing' zijn de begrippen 'pushstrategie' en 'pullstrategie' besproken. Met deze kennis kon je de vraag beantwoorden.
		55		

verdeling per categorie:

categorie	aantal punten	percentage
I	15	27%
II	31	56%
III	2	4%
IV	7	13%
	55	100%

In hoeverre was het examen te maken met behulp van de op de cursus opgedane kennis & vaardigheden?

Dit gold voor: 87% van de vragen (namelijk categorie I, II en III).

Bijlage 1: Toelichting categorieën

Categorie I: Algemene (niet-vakgerelateerde) kennis & vaardigheden

Dit betreft de volgende vragen: vragen waarbij een beroep wordt gedaan op algemene kennis & vaardigheden. Dit zijn kennis & vaardigheden die niet zijn opgenomen in de eindtermen in de syllabus.

Categorie II: Alleen-kennis/aanpak-uit-de-cursus-vraag

Dit betreft de volgende vragen:

- Vragen die letterlijk voorkomen in de uitleg (in de uitleg of in een klassikaal voorbeeld);
- Vragen die letterlijk met een stappenplan op te lossen zijn;
- Vragen die vergelijkbaar zijn met opgaven uit de opgavebundel die vrijwel altijd worden opgegeven door de hoofddocent;
- Theorievragen die niet worden behandeld op de cursus, maar die we je van tevoren via de vakkenpagina geadviseerd hebben te leren (uit bijv. Samengevat);
- Vragen die vergelijkbaar zijn met vragen uit de voorbereidende opgaven.

Categorie III: Een-stapje-extra-vraag

Dit betreffen vragen waarbij je, de naam zegt het al, een stapje extra moet zetten. Oftewel: je moest je kennis en vaardigheden behandeld tijdens de cursus combineren met een stukje 'inzicht'. Bijvoorbeeld:

- Je moet net even buiten het stappenplan om denken;
- Je moet informatie uit de tekst halen om een bepaalde variabele voor een formule of berekening uit te rekenen.

Categorie IV: Niet voorgekomen op de cursus

Dit betreft de volgende vragen:

- Vragen over grotebakstof (examenstof die niet behandeld is tijdens de cursus). De stof is niet voorgekomen in de standaard opgegeven opgaven, de voorbereidende opgaven of opgegeven stof op de vakkenpagina.
- Vragen waarvan je redelijkerwijs niet kon vaststellen dat het om een op de cursus behandeld concept in een andere context gaat.